

Kom godt i gang med økologisk ægproduktion

TOMMELFINGERREGLER

Det første skridt er at lave en langsigtet plan, der tager højde for:

- Management mht. foder, lys, vaccinationer og hygiejne
- En koordinering af managementplanen med hønnikeleverandøren
- Kontrol af dyrevelfærd
- Adgang til et attraktivt udeareal
- En høj hygiejne og biosikkerhed – dvs. aktiv forebyggelse mod smitte. Smitte kan sidde på hænder, tøj, fodtøj, redskaber, strøelse og foder og på den måde komme ind til hønerne, hvis der ikke tages de nødvendige forholdsregler

LYS

Lys er meget vigtigt for æglæggende høner. Både daglængde og lysintensitet påvirker æglægningen. Når nye høniker sættes ind, øges daglængden med kunstigt lys efter et nøje fastlagt program med en time pr. uge, typisk fra 10 timer pr. dag til 15 timer pr. dag. I læggeperioden må daglængden aldrig forkortes. Lysstyrken tilpasses, så hønerne tydeligt kan se hinanden og orientere sig i stalden. Lysprogrammet i opdrætsperioden skal være tilpasset forholdene i æglægningsperioden.

FODER

Foderet skal dække hønernes behov for næringsstoffer til vedligehold, ægproduktion og tilvækst. I starten af læggeperioden er hønens næringsstofbehov særligt højt, fordi hønerne både tager på i vægt, udvikler æglægningsorganer og lægger æg. Samtidig er den unge hønens ædekapacitet forholdsvis lav i den periode. Derfor skal foderets næringsstofindhold være meget højt i starten, men kan gradvist sænkes efterhånden som hønerne bliver ældre.

Foderet i opdrætsperioden skal være tilpasset forholdene i æglægningsperioden. Økologiske høner skal have grovfoder. Det er vigtigt at være konsekvent omkring grovfoderet – altid samme slags, samme mængde, samme tidspunkt, samme sted, hver dag.

VACCINATION

Vaccination er et vigtigt led i opretholdelsen af hønernes sundhed. De fleste vaccinationer sker i opdrætsperioden (0 – 17 ugers alder), men efterhånden revaccineres der også i æglægningsperioden. Det er vigtigt, at det er de rigtige sygdomme, der vaccineres imod, og at vaccinationerne foretages rigtigt. Lav en vaccinationsplan i samarbejde med din dyrlæge. Vaccinationerne giver en vis immunitet mod sygdomskim, men beskytter ikke 100 pct., og desuden er der stadig sygdomskim der ikke vaccineres mod i Danmark, f.eks. Fugleinfluenza og Salmonella. Lav derfor en plan for, hvordan du kan beskytte dine høner mod udefrakommende smittekim.

DEN DAGLIGE PASNING – ENS OG KONSEKVENT

I ægproduktion er det afgørende vigtigt, at der ikke sker utilsigtede afbrydelser/ ændringer i den daglige foder- og vandforsyning. Lyset, herunder især daglængden, er også særdeles vigtig. Eksempelvis vil en dag uden foder og/ eller vand slå hønerne ud af lægning i tre til fire uger.

- Løbende tilsyn med det tekniske anlæg, foder og vandforsyning er derfor den vigtigste opgave. Der må aldrig mangle foder, vand, lys og frisk luft hos hønerne
- Tilsyn med hønerne er også vigtig, læg mærke til dyrenes adfærd. Er der tegn på stress eller sygdom
- Indsamling af æg, herunder gulvæg og æg fra rederne er den arbejdsopgave, der tager mest tid
- Hold redemåtter og ægbånd rene, så æggene er rene, når de kommer ud af stalden
- Registrer daglig antal æg, foderforbrug, døde høner og noter hvis der sker særlige hændelser

UDEAREALET

Vigtigste punkter for et godt udeareal er:

- Beplantning tæt på hønsehuset
- Varieret plantevalg med træer buske og bundvegetation
- Veldrænet område foran udgangen
- Et godt rævesikret hegn

Regler for økologisk ægproduktion

HOVEDREGLERNE FOR ØKOLOGISK ÆG-PRODUKTION SKAL SIKRE:

- Adgang til attraktive udearealer med vegetation, skygge, ly og læ
- Sikre høj dyrevelfærd, ingen fjerpilning og lav dødelig i flokken
- Daglig adgang til økologisk grovfoder – dog permanent adgang ved krav om indelukning under fugleinfluenza
- Ingen genmodificerede input – undtagen medicin
- Kyllinger til økologisk ægproduktion skal være under tre dage gamle ved indsættelse i det økologiske system.
- Næbtrimning er ikke tilladt
- Stalde til høns og levekylinger må højst have tre etager inkl. gulvareal

FODER

- 30 pct. af foderet skal være fra egen bedrift eller fra en anden bedrift i Danmark
- Indtil den 31. december 2026 må der anvendes fem pct. konventionelt proteinfoder til unge høner
- Fiskemel må indgå i foderet
- Foderet må kun indeholde mineralske fodermidler og fodertilsætningsstoffer, som fremgår af bilag 3 i [Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion](#)
- Kyllinger skal fra tre dages alderen tildeles grovfoder, så de er beskæftiget i dagtimerne

STALDE

- Der skal være vinduer og tilstrækkeligt dagslys i stalden
- Mindst en tredjedel af staldens gulvareal skal kunne anvendes som skrabe- og støvbadningsareal

- Høns og levekylinger skal have siddepinde til alle dyr (18 cm pr. dyr)
- Stalden skal have mindst fire meter ind- og udgangshuller per 100 m² staldareal (nytteareal). Mellem inderstald og en AUB (anden udendørs tagbelagt bygningsdel, tidligere veranda) skal der være mindst to meter ind- og udgangshuller per 100 m² nytteareal (fra 1. januar 2025 for eksisterende stalde)
- En AUB kan regnes med til nettoarealet, hvis fjerkræet har fri adgang hele døgnet

UDEAREALER

Udearealer til fjerkræ kan anvendes indenfor de første 12 mdr. fra omlægning til økologisk drift. Du skal fremvise en foderplan, hvori græs indgår med maks. 20 pct. af foderrationen (regler for proteinafgrøder i første omlægningsår)

- Udearealet skal overvejende være dækket af træer, buske eller bundvegetation
- Tomgangsperioden mellem to hold skal være på mindst to uger

FLOKSTØRRELSE OG AREALKRAV

Tabellen herunder viser arealkrav, maks. flokstørrelse, min. udeareal til høner og levekylinger.

DOKUMENTATION OG KONTROL

Dokumentation og kontrol er en vigtig del af at sikre troværdigheden i den økologiske produktion. For økologisk ægproduktion betyder det, at en række forhold skal registreres, indberettes eller fremvises, når økologikontrolløren kommer.

	Nettoareal	Flokstørrelse, max	Udeareal pr. dyr, min
Lægge- og avlshøner	6 dyr/m ²	3.000	4 m ²
Levekylinger	Højst 21 kg levende vægt pr. m ²	10.000	1 m ²

Husk at

- Husdyrholdet skal være registreret/opdateret i CHR. Se: landbrugsindberetning.dk
- Du skal indsende oplysninger om bedriften i økologiskemaet hvert år i perioden februar til april
- Ændringer på bedriften indberettes løbende

DYREVELFÆRD

I den økologiske ægproduktion bliver der stillet særlige krav til dyrevelfærden

- Dødeligheden må ikke overstige 1,2 pct. pr. md
- Der er regler for andelen af pillede høner
- Kannibalisme må ikke forekomme
- Der må maks. være 20 ppm ammoniak i stalden

MEDICIN- OG HUSDYRLOGBOG

- Alle behandlinger og indgreb i flokken skal føres i en husdyr-/medicinlogbog
- Vaccinationsplaner fra dyrlægen skal opbevares
- Registrering af tilgang, afgang og døde dyr for hver flok skal fremgå af logbogen
- Adgang til udeareal, foldskifte og tomgangsperiode skal fremgå af logbogen